



Warszawa, dn. 3 listopada 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr hab. Andrzej ZOLL

RPO-513462-III/05/LN

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Pan
Krzysztof Michałkiewicz
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o możliwie szybkie doprowadzenie sytuacji w zakresie wystawiania emerytom i rencistom imiennych legitymacji, potwierdzających ich status, do stanu zgodności ze standardami konstytucyjnymi.

Na podstawie ustawy z dnia 29 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 121, poz. 1264) dokonano m.in. zmian niektórych przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). W szczególności do art. 68 ust. 1 tej ustawy, który reguluje zakres działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, dodano przepis zobowiązujący Zakład do wystawiania osobom uprawnionym do emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych imiennych legitymacji emeryta-rencisty, potwierdzających ich status (art. 68 ust. 1 pkt 2a tej ustawy).

Była to regulacja ze wszechmiar konieczna ze względu na potrzebę ustawowego uregulowania podstaw do wydawania emerytom i rencistom legitymacji, ponieważ obecna praktyka wystawiania emerytom i rencistom starych legitymacji nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach. Z kierowanych do mnie skarg wynika, że legitymacje te nie stanowią należytej podstawy do dokumentowania uprawnień emerytów i rencistów, a ponadto ich wystawianie nie rozwiązuje problemu braku dokumentu, który potwierdzałby uprawnienia tej grupy ubezpieczonych do świadczeń opieki zdrowotnej. Z tego względu utrzymywana jest praktyka dokumentowania odcinkiem przekazu lub wyciągiem bankowym faktu opłacania przez emerytów i rencistów składek na ubezpieczenie zdrowotne, która jest niezgodna w szczególności z konstytucyjną zasadą ochrony prywatności.

W świetle mojej oceny, począwszy od dnia wejścia w życie przytoczonej powyżej zmiany art. 68 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a więc od 1 lipca 2004 r., na Zakładzie ciążył ustawowy obowiązek wystawiania legitymacji emeryta lub rencisty, i to zarówno osobom, które nabyły prawo do tych świadczeń w przeszłości, jak też osobom uzyskującym to prawo po raz pierwszy.

Tymczasem przepisy § 8 i § 9 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 12 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru legitymacji emeryta-rencisty oraz trybu jej wydawania, wymiany lub zwrotu (Dz.U. Nr 203, poz. 2082 ze zm.) nakładały na Zakład obowiązek wystawiania nowych legitymacji począwszy od 1 stycznia 2005 r., zaś osobom, które nabyły prawo do emerytury lub renty przed dniem 1 stycznia 2005 r., dokumenty te miały być wystawione do końca czerwca 2005 r. Przepisami rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2004 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzoru legitymacji emeryta-rencisty oraz trybu jej wydawania, wymiany lub zwrotu (Dz.U. Nr 283, poz. 2834) powyższe terminy zostały skorygowane w taki sposób, że emerytom i rencistom, którzy nabyli prawo do świadczeń przed 1 stycznia 2006 r., Zakład winien wydać legitymacje w terminie sześciu miesięcy przyszłego roku, natomiast osobom nabywającym prawo do emerytury lub renty po raz pierwszy legitymacje te mają być wydawane na bieżąco, wraz z decyzją o przyznaniu świadczenia, począwszy od 1 stycznia 2006 r.

Powołane wyżej rozporządzenie wydane zostało na podstawie art. 68 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis ten zobowiązywał ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru legitymacji emeryta-rencisty, trybu jej wydawania, wymiany lub zwrotu, a także zakresu informacji, jakie legitymacje mogą zawierać, kierując się koniecznością zapewnienia sprawności postępowania przy wydawaniu legitymacji emeryta-rencisty.

Wobec braku ustawowego upoważnienia do uregulowania przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego innych terminów wystawiania legitymacji, niż określone przepisami ustawy, mam poważne wątpliwości co do konstytucyjności przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie wzoru legitymacji emeryta-rencisty oraz trybu jej wydawania, wymiany lub zwrotu.

Z tego względu działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

/-/

DYREKTOR ZESPOŁU

/-/mgrLesławNawacki